

Інструкційна картка
до лекційного заняття №7

2 год.

Змістовий модуль 2.

Тема заняття 2.7. Педагогіка сімейних відносин.

Мета:

Навчальна: Сформувати поняття стилів сімейних відносин. Ознайомити студентів з факторами, що впливають на особистість дитини в сім'ї. Визначити поняття внутрішньо-сімейного спілкування. Забезпечити засвоєння основних правил подружньої етики. З'ясувати умови правильного сімейного виховання. Готувати студентів до самостійного життя.

Розвиваюча: заохочувати студентів до вивчення дисципліни «Сімейно-побутова культура та домашня економіка». Розвивати логічність мислення, відповідальність, впевненість. Розвивати вміння працювати з законами України. Розвивати інтерес до процесу виховання дітей в родині.

Виховна: виховання мотивів навчання та праці. Виховання відповідальності, доброзичливості та любові членів родини. Формування правил подружньої етики.

Тип заняття: Засвоєння нових знань.

Методи навчання: лекція, розповідь, робота з підручником. Робота в мережі Інтернет.

Література:

Т.Б.Гриценко, Т.Д.Іщенко, Т.Ф.Мельничук «Сімейно-побутова культура та домашня економіка» Навчальний посібник. -К.:Вища освіта, 2004.-480с.

С.А.Вишневецький «Сімейно-побутова культура та домашня економіка» Навчальний посібник. К.: Аграрна освіта, 2001.-362с.

Мельничук В. Г., Коновалюк Г. О., Огнев'юк В. О. «Економіка» — 3-е вид. перероб. и доп.. — Київ: Навчальна книга., 2005.

Єщенко П. С. «Економіка для всіх» — Київ: Вища школа., 2009. — 478 с.: іл. Ресурси мережі Інтернет.

Структура та зміст заняття

I. Організаційна частина

Перевірка готовності групи до заняття, відмічання відсутніх.

II. Актуалізація опорних знань студентів.

Дати відповіді на запитання:

- 1.Якими видами знижок користуються ваші родичі?
- 2.Які види реклами для вас найбільше привабливі? Чому?
- 3.Чи виникало у вас почуття розчарування через придбання розрекламованого товару?

III. Мотивація навчальної діяльності.

З'ясуємо: яка роль сім'ї в житті держави. Ознайомитись з поняттям стилі сімейних стосунків. В чому полягає педагогіка сімейних відносин. Яка роль подружньої етики в вихованні дітей та взаємини в родині. Розглянемо умови правильного сімейного виховання. Чи є вихованням залученням дітей до праці в господарстві. Значення виховання бережливості в родині.

Студенти повинні вміти:

Називати та давати характеристику факторам, які впливають на особистість дитини в сім'ї. Давати характеристику різним стилям спілкування в сім'ї. Наводити приклади, аналізувати їх. Довести на прикладах, як сімейне виховання виконує свої функції: регулятивну, пізнавальну, соціального контролю, емоційної підтримки та ін. Називати основні правила подружньої етики та керуватись ними. Перераховувати основні умови правильного сімейного виховання. Помірковано підходити до вибору методів виховання дітей у сім'ї.

IV. Повідомлення теми, мети, плану вивчення теми.

План.:

1. Стилi сімейних стосунків.
2. Правила подружньої етики.
3. Умови правильного сімейного виховання.
4. Основні методи виховання дітей.
5. Залучення дітей до праці в господарстві.
6. Виховання бережливості.

V. Вивчення нового навчального матеріалу.

Теоретичний матеріал.

Сім'я - це об'єднання людей на основі шлюбу або кровної спорідненості, які пов'язані між собою спільністю побуту та взаємною відповідальністю. Шлюб являє собою санкціоновану суспільством форму відносин між статями і продовження роду, тобто засіб регулювання статевих відносин і відтворення населення. Стосунки, що складаються в сім'ї між її членами, здійснюють найбільший вплив на виховання необхідних для життя в сім'ї якостей, уявлень і орієнтацій. Сім'я була, є і, очевидно, буде завжди важливою сферою формування особистості і найголовнішим інститутом виховання. Учені виявили два типи сімей - цілком благополучних, повних, матеріально забезпечених, з підлітками-правопорушниками, на яких статки мали негативний вплив: перші - зі споживацьким стилем виховання, де матеріальне благополуччя поєднується з повною бездуховністю, з міщанськими і користоловними інтересами і другий - з відсутністю емоційних контактів батьків з дітьми, нормальних, теплих їх взаємин. У сучасній психології стилі сімейних взаємин поділяються на три основних види: *ліберальний, авторитарний і демократичний*. На сприятливий клімат сім'ї значно впливає внутрішньо-сімейне спілкування. Внутрішньо-сімейне спілкування дуже специфічне. Це зумовлює перш за все багатоаспектність сімейних стосунків (економічні, ідеологічні, емоційно-психологічні, статеві, моральні та ін.) їх природність, постійність, сердечність, глибока інтимність, взаємозацікавленість, спрямованість на забезпечення всіх сторін

життєдіяльності членів сім'ї, різноманітність зв'язків сім'ї з навколишнім середовищем; характер впливу на сім'ю навколишнього середовища; своєрідність сприймання цих впливів сім'єю. Сімейне спілкування має функції: регулятивну, пізнавальну, соціального контролю, експресивну, емоційної підтримки, соціалізації. Тому воно справляє всебічний вплив на життя сім'ї. Сімейні стосунки суб'єктивні, бо вони складаються з урахуванням індивідуальності і свободи кожного члена сім'ї. У сімейному спілкуванні не повинно бути місця нервовим зривам.

Основні правила подружньої етики. Недарма А.С. Макаренко писав «Хочете, щоб були гарні діти, - будьте щасливі. Розірвіться на частини, використайте всі свої таланти, ваші здібності, залучіть ваших друзів, знайомих, але будьте щасливі справжнім людським щастям». У цьому і є мистецтво спілкування. Одна з особливостей виховання полягає в яскраво вираженій емоційній формі стосунків між батьками та дітьми, у стосунках любові. Але, як відомо, однієї любові для правильного виховання дітей недостатньо. Виховуючи дітей, батьки формують особистість майбутніх громадян України, майбутніх працівників, в успіху зацікавлені не тільки вони самі, а й суспільство, держава в цілому. У виняткових випадках, коли сім'я не має змоги створити необхідних умов для виховання дітей, їй допомагає держава. Наступною умовою правильного виховання дітей у сім'ї є наявність у батьків педагогічних знань. Не слід обминати увагою і таку умову, як правильна організація сімейного життя. Авторитет батьків - теж важлива умова правильного сімейного виховання. Найбільшим авторитетом користуються ті батьки, які поєднують трудову і громадську діяльність із сімейними обов'язками, цікавляться і виявляють увагу до життя своїх дітей, переймаються їхніми проблемами, вміло і тактовно керують їхнім життям та розвитком. Методами виховання педагогіка називає сукупність специфічних способів виховної роботи, які використовуються в процесі формування якостей особистості для розвитку її мотиваційної сфери, свідомості, для вироблення навичок і звичок поведінки. Одним з основних методів морального виховання в сім'ї є домовленість. Найбільш переконливим засобом домовленості є особистий приклад батьків. Виховання дітей в сім'ї має бути спрямоване не лише на засвоєння дітьми певних моральних норм і правил, але й, головне, на привчання їх до виконання цих норм і правил. За добрі вчинки, допомогу дітей слід хвалити. За систематичне і навмисне порушення правил поведінки необхідно карати. Заохочення і покарання важливі способи морального виховання. Покарання повинно допомогти дитині зрозуміти свою помилку та викликати бажання і впевненість у тому, щоб її більше не повторювати. Не менш важливою умовою дієвості покарання є послідовність у діях батьків - покарану дитину не треба тут же голубити. Ефективним є позбавлення покараної дитини певної приємності (не пустити на море, позбавити права піти в гості тощо). Говорячи про трудову атмосферу в сім'ї, про трудове виховання дітей у ній, слід пам'ятати, що сім'я, яка не навчила дитину трудитись, не зуміла виховати моральну людину. В українському народі завжди існувало застереження: якщо хочеш

мати у своїй сім'ї виродка, дай синові чи дочці все, що вони хочуть і позбав їх можливості працювати. Трудові зусилля в сім'ї виховують у дітей правильне ставлення до батьків та один до одного. Слід обов'язково залучати дітей до праці в господарстві, виховувати любов до неї. Дітей слід готувати до розуміння життя, до тих турбот і проблем, з якими вони будуть зустрічатись, коли стануть дорослими. Бережливість - це не просто уміння чи звичка не рвати, не викидати, не ламати. Це перш за все моральна якість, показник духовної культури. Можливо, не варто посвячувати малу дитину у всі тонкощі бюджету сім'ї. Але зробити її учасником всього того, що її безпосередньо стосується, дуже необхідно. Дитина мусить знати, що вартість порції морозива для неї самої і вартість хліба для всієї сім'ї однакові. Одним словом, слід на конкретних прикладах вчити дітей порівнювати, оцінювати. Участь дітей у розподілі й реалізації сімейного бюджету має велике виховне значення. Це дозволяє їм знати, чого потребує сім'я, наскільки ця потреба велика і невідкладна і, у свою чергу, навчитись відмовлятися від задоволення деяких своїх потреб в ім'я задоволення потреб інших членів сім'ї. Необхідну суму кишенькових грошей слід видавати дитині на місяць чи на два тижні. Нехай вона сама планує свої витрати, вирішує, що купити в першу чергу, а від чого слід відмовитись. Проте і цікавитись на що витрачені кошти.

VI. Підведення підсумків заняття.

Контрольні запитання:

1. Доведіть на прикладах, які групи факторів, що впливають на формування особистості дитини, можуть бути названі педагогікою сімейних відносин.
2. Обговоріть стилі спілкування у ваших сім'ях. Що можна зробити кожному члену сім'ї для покращання спілкування в сім'ї?
3. Коли виникає час для спільного сімейного спілкування у вашій сім'ї?
4. Обговоріть, якими б ще правилами можна доповнити правила подружньої етики.
5. Яку б з умов правильного сімейного виховання ви поставили на перше місце? Чому?
6. Якого принципу слід дотримуватись, організовуючи працю в сім'ї, розподіляючи обов'язки між членами родини?
7. Як слід знайомити дітей з основами економії в сім'ї? Щоб ви порадили батькам з цього приводу.
8. Як ви ставитесь до кишенькових грошей дітей?
9. Які риси можна виховувати в дітей особистим прикладом батьків?
10. Вихованні дітей у вашій сім'ї? Як ви ставитесь до цього зараз?

VII. Домашнє завдання.

С.А.Вишневецький «Сімейно-побутова культура та домашня економіка» Навчальний посібник. К.: Аграрна освіта, 2001.-362с. **с.302-323.** Відповідати на питання.

Т.Б.Грищенко, Т.Д.Іщенко, Т.Ф.Мельничук «Сімейно-побутова культура домашня економіка» Навчальний посібник. -К.:Вища освіта, 2004.-480с. **с.114-129.**